

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8
Negyedévre	4
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 5 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Budapecsten: Haasenstein et Vogler hirdetés közz. rodáj

Braun Ede hirdetésményi ügynöksége, József ut. sz. 1. emelet

Nyitási cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hóvá a lap szellemi részét illető közlemények címzetté.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DÍJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap

1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet“ kiadója.

keséggel tekinthetne bármelyik nyugoti nemzet, még parlamentünk is, ha őszinték akarunk lenni magunkkal szemben, egészben véve megdöbbenőleg alatta áll egy művelt ország elméletileg és tapasztalatiilag tudományos férfiakból álló országgyűlésének.

Ily körülmények között a vidéken mindig szerfelett fontos szerepet visznek az olyan egyéniségek, kik állásuknál fogva a jobb fogalmaknak irányt adni s legalább maguk körében az alkotmányosság korcskinővéseit irtani hivatvák.

Ily egyéniségeknek tartjuk mi a főispánokat s lehetetlen hangot nem adnunk a kellemetlen érzésnek, midőn e szép hivattással ellentétben ép a tisztes főispáni karszékéből látunk elkövetettni oly dolgokat, melyek nemcsak éles ellentétben állanak egy modern alkotmányos államban divó helyesebb fogalmakkal, hanem némi részben magát ez állást is képesek compromittálni.

Belső-Szolnokmegye érdemes főispánjának a legutóbbi bizottsági gyűlésen mondott s lapunk tegnapi számában közlött beszéde költötte fel bennünk ez érzelmeket.

A m. főispán ur ezen megnyitó beszéde semmi egyéb, mint élmélygős magasztalása a jelen kormányának, az általa fogantatba vett reformoknak, Tisza Kálmán jeles miniszterelnökünk államférfiai nagyságának és a többi, sőt e tekintetben, a főispán ur addig megy, hogy Tisza Kálmánt megteszi magyar Bismárknak.

Azt hisszük, felesleges olvasóinkkal szemben bizonyígtatnunk, hogy lapunk a jelenlegi kormányának őszinte pártolója s bizonyára annak is marad mindaddig, amíg a hazajárára szolgál működése. Józanon tehát senki sem teheti fel rólunk, hogy Bánffy Dezső ur beszédében a kormányt akarók megtagadni. Rútselekedet volna tőlünk hasonlóan az is, ha a fusio első évében régi személyes indokból indulva ki szólnánk fel. Ily kicsinyességeknél a helyesen felfogott alkotmányosság sokkal fontosabb érdeke készlet bennünket szóra.

Mi tehát kevésbbé akadunk fen azon, hogy ugyanazon férfiú ajkairól halljuk e magasztalásokat, ki néhány hóval ezelőtt egész határozottsággal Asboth könyve és a conservatívek mellett nyilatkozott, hanem inkább azon, hogy e szavakat egy főispáni székéből halljuk.

Azt hisszük, nem kell ahoz hosszú

magyaráztatás, miszerint, ha valaha, úgy épen most, a leghatalmasabb magyar parlamenti párt létezősekor, jött el ideje annak, hogy a megyeház szűnjön meg tovább is kaszinó lenni s az állam-hivatalnokok legyenek hivatalnokai az államnak magának s nem párt-érdekek ügyvivői. A megye kötelessége lelkiismeretesen teljesíteni úgy is elég munkát adó közgazgatási feladatait, a főispán teljesítse, mint az állam képviselője az önkormányzattal szemben ellenőrző szerepét; de az egek-re! üzzük valahára ki a megyeház terméből a magas politikát, legalább akkor, midőn arra ott egy szilárd alkotásu parlament és kormány mellett senkinek sincs szüksége. Nem ad-e elég munkát az általános nyomor és szerencsétlen közigazgatásunk ezer meg ezer hiányainak elenyésztetése? Minek tehát az elnöki székből a főispáni tekintély árnyékában, a legnagyobb ünnepélyességgel kezdeni meg a a politizálást és bíráskodást a volt és fenálló kormányok felett? Hol hallott ilyet egy hamisítatlan alkotmányos fogalmakkal bíró állam? avagy mit mondott volna rá a t. főispán ur is, ha ez két évvel ezelőtt történik?

Ugyde a főispán ur nem csak politizál, hanem hozzá rosul is politizál. A míg új év napján a szabadelvű pártunk Tisza Kálmán miniszterelnöknek tett tisztelegése és az ennek alkalmából ép a volt déákpartiak által mondott beszédek a legörvendetesebb jelét szolgáltatattak pártunk összetartásának, addig a főispán ur régi sebeket bolygat, hogy a zöld asztalon keresztül az egész bizottságban a régi érzelmeket költse fel.

Az ily eljárás, bocsánatot kérünk, egy főispán részéről nem mutat tappintatosságra s mi szívünkbenől óhajtuk, hogy e példát ne találjon a többi főispánok közt követőkét.

Különben a többi megyék érdekében is tettük felszólalásunkat. Idejét látjuk a kigyógyulásnak megrogzott betegségeinkből. Kenyere nálunk a megyének a politika, holott a közigazgatás kellene, hogy az legyen; kérjük, adjanak a főispánok példát a helyes utra s tekintsek magokat az állam s nem valamely párt és kormány ágenseinek, mert részrehajlatlanságot tapasztalván a polgárok, bizonyára nagyobb bizalommal fognak viseltetni a kormány iránt is.

Törvényjavaslat

a birtok-szabályozás, tagosítás és mezei utak szabályozása körül követendő eljárás iránt, az erdélyi részek összes és a körösbányái törvényszéki kerület területére nézve.

(Folytatás.)

IV. Szakasz.

A megbízottakról, megidézésekről, kézbesítésekről sat.

26. §. Hogy minden felesleges hozszadalmaskodás, a megidézések és ítéletek sokszorításának költségei elkerülhetők legyenek s egyáltalán, hogy az egész tagosítási és birtok-szabályozási eljárás minél egyszerűbbé tétessék:

mihelyt a birtok-szabályozási hivatalok fölláttatnak és a tagosítási, vagy birtokszabályozási eljárás valamely sz. k. városban, rendezett tanácssal bíró városban, vagy községben keresztyülvendő: erről az illető sz. k. város a tanács útján közvetlenül, a rendezett tanácssal bíró, városok tanácsa, vagy a községek előjárósága pedig a törvényhatóság útján értesítendő, 90 nappal előre, a birtok-szabályozási hivatal által, aval a határozott utasítással, hogy erről minden birtokos, az állami alapítványi birtokok hatóságai, curatorai, a haszonbérlok, haszonélvezők, szolgálmányi jogosultak, zálog-jog birtokosok sat. a városban vagy községben értesítendők s egy-szermind felszólítandók, hogy az e törvényben szabályozott ügyekre vonatkozó s a birtok-szabályozási hivatalok által kitért tárgyalásokon, bizottmányok működésénél vagy személyesen, vagy meghatalmazottak által megjelenjenek. Az illető tanács vagy törvényhatóság köteles minden érdeklettek névsorát 17 nap alatt közölni a birtok-szabályozási hivattalal.

A birtok-szabályozási hivatalok e fölhívásait, ezen kívül, ki kell függeszteni a községi előjárók lakására, vagy a tanács-, illetőleg község-házra s a hírlapokban is közzétenni.

27. §. E fölszólítások kézhezvételéről szóló elismervényt azonnal meg kell a birtokszabályozási hivatalnak küldeni s ezt a sz. k. városok tanácsa közvetlenül, a többi, a megyei hatóságok alatt álló városokra, mezővárosokra, községekre és egyes birtokosokra (29. §.) nézve pedig a szolgálbíró hivatalok kötelesek végrehajtani.

A 26. §-ban említett állami és ala-

pitványi birtokok hatóságai, curatoratusok sat. irányában ugyanezen határozmányok állanak.

28. §. E törvény által szabályozott ügyekre vonatkozó felhatalmazásokat egy-szerűen a tanács vagy községi előjáróság előtt lehet jegyzőkönyvre vétetni s e jegyzőkönyveket be kell a birtok-szabályozási hivatalhoz küldeni. Ha tagosítás forog fön: minden tárgyalásra, beadványra, vagy kiállítandó okmányra, vonatkozólag a férj neje meghatalmazottjaként tekintetik, kivéve, ha már el volnának válva, vagy a férj gondnokság alatt állana, avagy, ha e hallgatóságos felhatalmazás a birtok-szabályozási hivatal, vagy kiküldött szak-biztosza előtt határozottan megtagadtatnék.

29. §. Azok a földbirtokosok, kik azon birtok-szabályozási területen, melyben birtokuk fekszik, kívül laknak, ugy szintén a nagy birtokosok kötelesek a kiadandó határozatok, ítéletek, megidézések sat. átvitelére meghatalmazottat nevezni, s ennek nevét azon szolgabíró útján, a kinek kerületében birtokuk fekszik, az illető birtok-szabályozási hivatalnak bejelenteni.

30. §. Azon birtokosok számára, kiknek tartozkodási helye ismeretlen, a megyei hatóság, vagy illetékes tanács hivatalból godnokot nevez s ennek nevét nyilvánosan közzéteszi.

31. §. A hol a tárgyalás alá kerülendő ügy terjedelme, vagy természete előre láthatóvá teszi, hogy az érdekek lényegesen különbözni fognak egymástól s a hol e tárgyalásban résztveendő személyek száma oly nagy, hogy a tárgyalások nem lennének célszerűleg keresztyülvihetők: az illető megyének, melyben a község fekszik, alispánja, az előtte célszerűnek lát-szó uton vagy maga, vagy a szolgabíró, illetőleg polgármester útján, köteles odahatni, hogy mindazon birtokosoknak, kiknek érdekük találkozik, egy közös képviselőjük legyen, vagy hogy a birtokosok mindenik érdek-osztálya nevezzen ki egy-egy képviselőt.

Ha az alispán belátása szerint valamely község tagjai igen szegények arra, hogy egy alkalmas jog-védőt fizessenek, vagy pedig községi előjáróik által sem képviselhetethetik magokat: az ily községek, illetőleg községi tagok, körülzárolt erdőrészeket birtokosai számára, valamely törvénykezési vagy közigazgatási tiszviselő, avagy ügyvéd személyében a közigazgatási használat, s innen ment át a felsőbb osztályba.

Mily rirka mennyaszonyi ék volt a myrtus még a 18-ik század közepében is, kitűnik onnan, hogy valami nevezetességgnek tartották azt, hogy a halberstadti sindikus leánya 1760-ban, menyegzője napján, feje tetején egy tenyér nagyságú myrtuskoszorúcskával jelent meg. E kis koszorú még mai nap is meg van a család birtokában, mely Párisból hozott finom myrtuságakból volt készítve.

Aesthetikai megjelenésében a myrtus, komoly ünnepélyes, illatos lombja rendkívül kellemes, s a zöld myrtus megnevezetelhez varázst gyakorol a kedélyre, minthogy eszajakhoz nemcsak a reménység, nem, hanem az élet boldogsága és boldogtalansága fűződnek.

Bratraneq „Aesthetik der Pflanzen“ című művében a myrtust a megemlékezés nővényei közé sorozza, s ez tökéletesen indokolt; mert melyik virág lenne alkalmasabb az elhunyt alakok újból való fölélesztésére, mint éppen a myrtus? Megtekintése világosságba helyez az életnek multját, s reménnyel töltia mennyaszonyi szívet, hisz, erdek a paradicsomból való!

Dingelstedt a leendőnek ez érzését tökéletesen kifejezi, midőn a myrtusfa előtt álló leányról mondja:

Mélázva álla ott a kis leány,
Nézvén a myrtust, mely tündéri vár,
Nem fogsz sokáig késni vőlegényem,
Kit szívem oly rég s hön epedve vár,
Ki homlokomra s barna fütemre
E szűz virágot fűzérre fonod,
S míg a harangok csengve bongva zúgnak:
Széled gyönyörre zárul hajlokod

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Merè Paulina.

Regény levelekben.

Írta:

SHERBULIEZ VICTOR.

Első levél.

Saint-Laurent, jun. 15.

Nem Genfből írom hozzád e sorokat, ott csak épen átútatam. De hát anyád? fogod kérdezni tőlem. Már elmúlt három éve, mióta nem láttam őt; akkor a viszontlátások sirva öleltük meg egymást.

Az első nap csaknem gyöngéd volt irányomban; másnap elkezdett kérdezősködni; harmadnap nyugtalanság fogta el s barátaim által akarta gondolimatot kifürkészni. Egyik azt kérdezte, „mihez szándékozom kezdeni“, a másik kezdte újján felszámítani, hogy ugyan miibe kerülhetett hosszas levantai utazásom, a harmadik életelmeim felől kezdett kikérdezni, a negyedik . . . de már ekkor megszöktem előlük s maig is szaladok.

Szerettem volna, hogy anyám is velem jöjjön; erre nem tudtam őt reávenni.

Ó, mint te is tudod, geni születést s csakis Genfben érzi magát otthonosan, csak ott él valódián. A mint atyám meghalt, ezelőtt tíz évvel, ő azonban odahagyta Párist s visszatért lakni szülővárosába.

Egészen egyedül indultam utnak, kis bórondómmal hátamon s bottal kezembem. Vágy-

tam viszontlátni, az én kedves Jura hegységemet, a falut, hol atyám született s ama szép erdőket, hol ifjúkorom legszebb óráit töltöttem. Sokszor beszéltem már én neked atyámról, a szerény állásu pórfiúról, kinek saját törekvése és igyekezete által sikerült helyet vivni ki magának a társadalomban; az egyszerű katonáról, ki érdemei s rettenthelen bátorsága által oly gyorsan tudott emelkedni pályáján s nevét fényes dicsőséggel tetézte. Azt is elmondtam volt, minő kényes becsületbeli ügy miatt, mily tulzott lelkiismeretességből volt kénytelen legjobb férfikörében odahagyni a szolgálatot. Eleinte nyomasztólag hatott rá a tértlenség: de szeretett olvasni, kedvelte a tudományokat s el tudta foglalni idejét. Akkor tizenkét éves voltam, ő lett nevelőmmé. Télen át Párisban számtanból, latinnyelvűből adott oktatást, ha jött a tavasz, elvitt minket, engem és anyámat a hegyek közé, Saint-Laurentbe, ősei szülőtte helyére, hol lakhelyet építettett számunkra.

Nyáron át bebarangoltuk az egész vidéket, felkerestük a Jura-hegy szakadékat s a legszebb virágokkal megrakodtan tértünk haza, ősszel az erdőket jártuk be, foglyokra s fajtutyukokra vadászva. Elindulva kora hajnalokor, még most is emlékemben van, hogyan tértünk haza este, kiéhezve, fáradtságtól kimerítve, szólni is alig bírva. Anyám ilyenkor nyugtalanul várt reánk, félig-meddig türelmét veszítve már. Atyám megcsókolva mindkét arczát, szölt: szíj ki minket jól Henriette; minden okos nő zsémbes egy kicsit.

Ez emlékek szentek előttem most is; követtek útanom, Persiába, Menghisbe. Ohajtottam még jobban feleleveníteni őket, viszontlátni e helyeket.

Naponta csak rövid utakat tettem, las-

sen haladva át Bresse vidékén s jól esett viszontlátnom egyhangu rónait szétszórta erdeivel, szántóföldjeivel, zöld gyeppüvel körített gyümölcsös kertjeivel s fűz- és cserfaktól beágyazott lomha folyásu vizeivel; aztán belépve a bortermelés honába, felhóltam ama hosszú lankás oldalon, mely Saint-Amourtól egész Arbois és Salinig képezi a Jurahegység első fűsikjét.

Ez azon hely, melyet hegylakók és Bresse vidékiek egyaránt jó vidéknek neveznek. Ez oldalos helyen, hol hegy s völgy váltogatják egymást, e meszesföldű, barnás hegyek közt terem annyi finom, kitűnő bor, e burgundiak legfőbb kincse és büszkesége. Csakhamar hátam megett voltak a szállóültvények is. E kényes fűzékeny növény nem állja ki a magasabb fekvésű helyek zordabb levegőjét. Áthátoltam a bűkkők regioján, mely a mi hegyeink myrtusának mondható. Azután mind följebb, fűsikről-fűsikra, hegytetőről-hegytetőre haladva, láttam, mint lesz mind kevésbbé megmivelve körültem a föld, mint őlt minden komorabb színt. Nem látható több kukuricza, a buzát követi az árpa és zab.

Vége itt a cser- és diófáknak s a gyümölcsös kertek vidám zöldjének.

(Folytatása következik.)

A myrtus története.

— Strantzól —

(Vége.)

Maga Santa Clara is megemlékszik 1672-ben azon virágokról, melyekkel a mennyaszonyokat feldíszíték, de a myrtusról nem szól, hanem az avatási koszorú virágait a következőkben sorolja elő: A hit jáczintja, a remény

csészárkoronája, az égő szerelem rózsája, a türelem csészeszárnya, a tisztaság gyöngyvirága, az alázatosság violája, isten jelenlétének nefeletje, az állhatatosság bársonyvirága, az erény ezerszépe.

Az azelőtti századok szokásai czímű munkában sem lehet találni semmit arról, hogy mikor lett a myrtus a német mennyaszonyok éke.

A hajadon és házas állapotról szóló jegyzetekben az van, hogy a német mennyaszony a mennyegző napján kibontotts: leeresztett hajjal, jelent meg, egy szokás, mely a hercegi más előkelő mennyaszonyoknál még a multszázadban is divatozott. Egy mennyaszony leeresztett hajjal, a szűz állapotot jelezte, ugyanazt, a mit jelenleg a myrtus.

Dierbach: „Flora Mythologica“-jában megemlítve találjuk, hogy Bremában a mennyegzőt mindig egy myrtusünnepély előzte meg; szerző azonban mit sem szól arról, hogy e szokás mikor s mely időben divatozott.

Más culturtörténeti adatok szerint ugy látezik, hogy a myrtus először Nürnberg s Augsburg városokba hozottat be, mint melyek Görögországgal s Olaszországgal kereskedelmi viszonyban állottak, s innen nyerte azon jogát, hogy ágai mennyaszonyi koszorúnak használtattak. A 15-ik és 16-ik században az ugynevezett mennyaszonyi paplanokon, s a felirattal ellátott selyem asztaltakarókon, melyek az ósrégi családoknál még fellelhetők, beszőve a myrtuskoszorú voltak láthatók, s Fugger Jakabnak egyik leánya lehetett, ki 1583-ban, az akkor szokásban volt rozmarinkoszorú helyett, az akkoriban nagyon drága myrtuskoszorút először tette fejére.

A német mennyaszonyok a myrtust, általánosságban csak később kezdték használni: mindenesetre a polgári osztály kezdette előbb

használni, s innen ment át a felsőbb osztályba.

Mily rirka mennyaszonyi ék volt a myrtus még a 18-ik század közepében is, kitűnik onnan, hogy valami nevezetességgnek tartották azt, hogy a halberstadti sindikus leánya 1760-ban, menyegzője napján, feje tetején egy tenyér nagyságú myrtuskoszorúcskával jelent meg. E kis koszorú még mai nap is meg van a család birtokában, mely Párisból hozott finom myrtuságakból volt készítve.

Aesthetikai megjelenésében a myrtus, komoly ünnepélyes, illatos lombja rendkívül kellemes, s a zöld myrtus megnevezetelhez varázst gyakorol a kedélyre, minthogy eszajakhoz nemcsak a reménység, nem, hanem az élet boldogsága és boldogtalansága fűződnek.

Bratraneq „Aesthetik der Pflanzen“ című művében a myrtust a megemlékezés nővényei közé sorozza, s ez tökéletesen indokolt; mert melyik virág lenne alkalmasabb az elhunyt alakok újból való fölélesztésére, mint éppen a myrtus? Megtekintése világosságba helyez az életnek multját, s reménnyel töltia mennyaszonyi szívet, hisz, erdek a paradicsomból való!

Dingelstedt a leendőnek ez érzését tökéletesen kifejezi, midőn a myrtusfa előtt álló leányról mondja:

Mélázva álla ott a kis leány,
Nézvén a myrtust, mely tündéri vár,
Nem fogsz sokáig késni vőlegényem,
Kit szívem oly rég s hön epedve vár,
Ki homlokomra s barna fütemre
E szűz virágot fűzérre fonod,
S míg a harangok csengve bongva zúgnak:
Széled gyönyörre zárul hajlokod

hatóság, vagy tanács hivatalos képviselőt nevez ki, a kit megállapított díj-táblázat szerint a birtok-szabályozási alaptól kell fizetni.

32. §. Ha a tetleges katonai szolgálat okán távol levő földbirtokosok nem elég vagyonosok arra, hogy külön meghatalmazottat nevezhessenek, ezeknek ügyét is az ismeretlen tartózkodású birtokosok részére kinevezett képviselő viszi. E képviselő is a birtok-szabályozási alaptól huzza díjait s neve nyilvánosan közzéteendő.

33. §. Ugyancsak az ismeretlen tartózkodású képviselői vizsik a gondnokság alatt állók vagy fogságban levők birtok-szabályozási ügyeit is.

34. §. A meghatalmazottak nevének a birtok-szabályozási hivatalokhoz való bejelentése (26. 28. 29. 30. 31. 32. 33. §§.) a közigazgatási hatóság útján történik, egyidejűleg közöltetvén a birtokosok névjegyzéké is, melyet a közigazgatási hatóság állít össze s melynek számára a mintázatot a birtok-szabályozási főtörvényszék adja ki. E névjegyzékek helyes feltérő a megyei hatóság, tanács stb. felől.

E névjegyzékben minden birtokos neve után kiteendő a meghatalmazott neve és lakása; melléklendők a szükséges meghatalmazások s egy külön rovatban röviden feltüntetendő, miért neveztetett ki egy-egy gondnok, vagy hivatalból való képviselő.

(Folyt. követik.)

— Az új magyar kölönből, mint a táviratok jelentik, a Rotschild-czéknek nem kevesebb, mint 50%-ot vesznek át. — Ez nemcsak azért érdekes és fontos, mert már előre teljesen biztosítja a kölcsön kibocsátásának sikerét, hanem ez által a párisi értékpapiroknak is újabb megnyílik a magyar értékpapiroknak. A párisi Rotschild-ház 1870. óta egyáltalában tartózkodott minden külföldi kölcsön kibocsátásától s hogy a párisi piaczon éppen e czég vezeti be a magyar rentet, az csak kedvező hangulatot öbreszthet.

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” szerint esztendő-esztendőnek adja a kilincset. Ember nem születetik elég korán és elég későn nem halhatna meg, hogy megérje gyümölcsöt a fának, mit egy-egy szentelt gondolat, forró vágy és lelkes buzgalom kertében elvetett. De a miről az apa álmodott, a miért a fia lelkesült és megdolgozott az unoka, unokáink fia megérhetik. S a haza megszedi a fát, mit az elődök verejtéke nevelt az utókornak. Haza! Áldott légy te szent, te megváltó fogalom! Nem élünk hiába, ha lelkesedünk, dolgozánk s voltunk önfeláldozók. Nem élünk áldatlanul, ha adtunk gondolatot termékenyítő a jövő időnek s végeztünk munkát a régi telken új vetés alá. Nem élünk megjutalmazás nélkül, ha csak megpillanthattuk is a szerencsét, melynek kemény önmegtartóztatással vetünk puha ágyat. E nemzetnek van joga az önértetre, az önmagában való bizalomra. Ki a sanyaruság éveit kiálta meg nem esve; ki tudott össze nem roskadni idegen nyomás alatt s megállni lábán saját botlása után, helyén annak szíve és esze. Az a nemzet lehet önértetes, megbízható magában. És a magyar megtette ezt. A tűnő és példája járjon előttünk, emeljen, vezessen. Ez az esztendő tanított meg tettekre, melyek támaszaink; érzelmekre, melyek föl-emelnek; gondolatokra, melyek lelkesítenek. A ma a holnapnak áldozott. Megérdemeljük a jobb holnapot.

A „Hon” ez évet fontosnak tartja. Ez évre vár és pedig okvetlenül a bank- és vámkérdés megoldása és e kérdésekkel kapcsolatban változó Ausztriával való viszonyunk és közgazdasági politikánk egy része. A párt- és az erőleys cselekvés a kormány és a gyors működés a törvényhozásnak lehetővé van téve. Szükséges a kormány, a többség, a parlamentárismus megszilárdulásának biztosítására, a függő alkudozások helyes megoldása és a parlament erejének czél szerű felhasználása által azért is, mert még a belreformok egész sorozata áll előttünk, melyeknek létesítése nagy kormányzati és törvényhozási actió és a nemzet részéről a lassu eredmény bevárásáig nagy erőfeszítést, kitartást követel. Hogy ez eredménytelen ne legyen, és ne emészsze a nemzet erejét, szükséges, hogy az gyorsan eredményesen legyen létesítve és megint, a kormány és törvényhozás sikeres közreműködésétől függ. Ezek képezik az új év közelétének prognostikonját. De mindezekhez járul még a társadalmi kérdés, mely az anyagi romlás borzasztó jelenségeiben tárul fel előttünk. A szerzési és munkaképességet, a tökélepszést és szellemi fejlődést elő kell mozdítani a törvényhozásnak, a jogi, közgazdasági, hitelviszonyok javítása által. De ez leginkább csak három

feltételt létesíthet: a munka eszközeinek olcsóbbá tételét, gyümölcsének jogi biztosítását és a közgazdasági versenyben való megjelenését. De a munkás erőnyekét, a szorgalmat, kitartást, képzettséget, takarékosságot, versenyképességet meg nem adhatja semmiféle kormány, semmiféle törvényhozó. Ezeket önmagunkon kell megszerezni. Tegye meg mindenki kötelességét s akkor az új nemcsak, hogy sok, helyesen megoldott kérdést fog felmutatni, de megveti alapját, nem egy év, hanem évtizedek hasznos munkájának és nemzeti reorganisationknak is.

Erdélyi echó

1876-ra.

Üdvözöllek újév, remények nagy éve, Csak kénytelen áldást ne hozni a népre. Elég ha kenyérünk és jó borunk vagyon, Az erőszakkal jött áldást neki hagyom, Vedd el, vidd el, tedd el, be se nyisd az ajtót,

Vidd el az árverést és a végrehajtót!

Szabadság, egyenlőség, testvériség! Ti a magas égnek szép leányai, kikélt oly lángoló kebellet küzdött Magyar- és Erdélyország népe 1848—49-ben s oly buzgón imádkozott az abszolút korszak szomorú éveiben: itt vagytok valahára körünkben s üdvözölhetünk, éppen mint a kínai ifjú szép menyasszonyát, kit soha sem látott, de fölcifráztatott képzetének minden ékeivel s midőn az epedve várt násznapon előtte leleplezők, örmében olyan kedvet kapott az elszaladásra, hogy többé még látni sem kívánta.

Nem csuda, ha bennünk is hasonló érzelmek támadnak talán azért, mert a természet úgy alkotta az embert, hogy minden távoli tárgy, talán a levegőben rejlő párazatok szívárványszerű játéka miatt sokkal bűvösebb és bájosabb színben tűnik fel, mint közéről a tiszta valóság. Hát még azon eszmék, melyekért a nemzet küzdött s 20 évig sovárgott, minő tarka színekkel lehetének az emberi képelet által fölélik.

De másfelől magatok is öltöztethettek volna egyszerűbb köntösbe, hogy ne legyetek olyanok, mint a nagy uri vendég, kit az ember örömet látna házában, ha nem volna oly sok czívalkodó cselédség is vele, melyet ti is hoztatok magatokkal a pártoskodás és ezerféle gyarusítás alakjaiban.

Vajjon az egyenlőség eszméjét nem lehetett volna-e megvalósítani az által is, ha elvül tűztük volna ki:

„Mindig csak annyit költeni, mennyi a jövedelem.”

Ez elv is minden családot, minden várost s magát az államot is boldoggá s egyenlővé tehetné volna.

Hanem már késő bánkodni, a czélt t. i. az egyenlőséget elértük azon az uton is, amelyen elindultunk; mert adós az állam, adósok a városok s adósok az egyes polgárok: tehát az egyenlőség el van érve ezen jelszó alatt: kincs — nincs! Sőt azt mondják, hogy a miniszterek között találkozott olyan is, ki kész volt palotákat építeni, csakhogy adósságot csinálhasson s egyből lehessen szeretett polgártársaival s hihető ezen elvből még az adót is executióval szokta megfizetni.

Üdvöz légy szép egyenlőség! Bizony a kínai menyasszonyhoz vagy te hasonló, kitől szeretnénk úgy elmenekülni, hogy többé soha se láthassunk!

Épen így vagyunk a szabadsággal és testvériséggel is; nem azért, mert mindenkinek szabad egy használni birtokát, a mint tesszik; egyik beveti, a másik leélteti; és pénzért adhat kölcsön mindenki akár 1000 percentre is; hanem azért, mert a kölcsönadó arra törekszik, hogy minden forint után naponként csak 1—2 krajczár követeljen s így elrejtve követelésének hihetetlen nagyságát, uszórásnak ne láttassék. Az adós viszont arra törekszik, hogy minden vagyonát át telekkönyveztesse felesége- vagy gyermekeire, hogy ne fizesse meg tartozását soha. — Itt hát nemcsak ez a jellege: kincs — nincs, hanem ez is: család-lopás. És ha valakit a törvény szigorú néha-néha utól ér, kihirdetik az árverezés napját drága pénzért a hivatalos lapban, melyet senki sem olvas, ki is függeszetik a törvényszék kapujában, hol senki sem ügyel, azután beül a végrehajtó egy szobába s elárverezi a 400 □ □ □ területű részt 1 krajczáron s 30 hold földet 14 forint. A törvénynek elég van téve és a szabadság és testvériség elve ki van egyenlítő.

Felajdult és felirt a nagy uszóra viszszaélései ellen Magyarország minden hatósága, de semmi eredmény, semmi orvoslás, mintha kihalt volna az erkölcsi érzés az egész világ kebeléből.

Azért kérem a tisztelt törvénytudó urakat, fejték meg nekem azt, hogy midőn az általános polgári törvénykönyv 934-ik §-ke fennhagyja a végképen eladott jószágoknál a felén teli megkötés esetében a sérelem jogkezdményével élni; nem felén teli megkötés-e az, midőn 1 forint után napenként

1—2 krajczár kamatot iratnak a szegényszücségekben szenvedő ember által alá, mit ő nem tudott fölszámítani. S ezt betekekönnyezik törvényesen.

Ez által nincs-e az ő jószágá azon érté-
kig elidegenítve, sőt egészen is, mert az ilyen hitelező csak a lábát látja egy pár évig s annyira nő követelése, hogy az egész jószág oda vész.

Bizony oly hasonló e két eset, hogy a miniszternek csak egy tollvonásába kerülne e részben utasítást adni s megszámlálhatatlan könnyeket törölne le a vagyontalanul maradt árvák szeméről. Az utasítást is lehetne pedig testvériségnek nevezni, legfeljebb a fölveti jelge a család lopás szenvedne változást általa. Sőt lehetne némi orvoslást eszközölni az által is, ha a 100 percentreket követelőkre progressive vetetnének nagyobb adó, miután azok ugyanazon tőkével tizszer és huszszor is nagyobb jövedelmet szerzenek. Tudom nem sokáig volna kedvők a nagy kamat követeléshez.

Bizony az ily szabadság és testvériség is csak olyan kínai menyasszony-féle, melyet felékiténi képeletünk tarka képeivel, de midőn leleplezve látjuk, kedvünk ered úgy elszaladni tőle, hogy többé soha se láthassunk.

No de nem baj, mert általános elvül emlegetik a lapok, hogy az embereket nevelni kell és az adóképeséget föl kell fokozni, hogy az állam kiadásait fedezni lehessen, addig pedig kölcsön kérünk. Minél több hitelezője van valakinek, annál inkább ügyelnek rá, hogy meg ne bukják. Így mindig lesz jókarunk, mert a míg felfokozzuk az adóképeséget, a kölcsön vett összegek kamatai is felfokozzák magukat. Aztán még ott lesznek az iskolai takarékpénztárak is, mi által a gyermekek takarékságra szoknak, ember lesz belőlük s gazdák is, ha lesz miből. Egy kisség gyáva-ság az igaz, gyermekünkbe vetni reményünket, de hát ha másként nem lehet, úgy is jó.

Kolumbusztól Amerika fölfedezésének dícsőségét egy szájas Vespucci Amerikó el tudta egészen ragadni s róla nevezték el. Ugyan megjárja a nemzet gazdasági egyet is, ha az iskolai takarékpénztárak fölfedezése dícsőségét a Hirmondó Könyves Kálmánya vagy a Kélet Apró pusztájú írja el találja ragadni. De bocsánat a gyanúsításért! Ez nekik bizonyosan nem szándékok. Legfeljebb azért kardoskodnak úgy mellette mivel ez az élet rendje.

En részéről soha sem hallottam okos, értelmes doktort, hogy sokat beszéljen az orvosi tudományról. De a borbélyok, azok egész dissertatiót csapnak minden lépten, mintha a világ orvosi facultása mind a fejükben volna. Így vagyunk a pedagógiával is; azok kardoskodnak leghathatosabban egy egy felkopott eszme felett, kiknek soha sem volt abbéza a kezökben gyermekesgők óta.

Igy volt ez mindig a világon. Így pl.: Mihelyt a kisdobás eszméje megszületett Magyarországon, azonnal felöltöztették mind phantasticus képeletekkel; tele rakták mindenféle gimnasztiái szerekkel; volt veszélyes egyensúlytartó, körhinta, lábhinta, ördög matolla sat. Az okos tanító aztán azokat szép eszemesen kivagdalta s föltűzte. — Épen így a deési ev. ref. elemi iskola udvaráról az idén a gimnastikai szerek legutolsó darabja is bevándorolt már a kenezésbe.)*

Hát még a mult porosz-francia háborúk mennyire elhíresztelték a lapok, hogy a franczákat az iskolamesterek verték meg.

Igaz, ugy van, csakhogy kétféle iskola mester van a világon, kik közül az egyik-féle úgy beszél, a mint Napoleon szöltött proclamatiójában, t. i. Vitéz francziák! Megnyit a dícsőség tere előttetek! A hova most lépünk, Német ország földén, minden halom, minden völgy a ti győzelmeitekről beszél s a ti dícsőségeket hirdeti.

A másik féle iskola-mesterek pedig úgy beszélnek, mint Vilmos porosz király szöltött, hogy t. i. Megpróbáljuk a mindenható isten segédemével védelmezni hazánkat. Sőt midőn Sedánál átvette Napoleon kardját, akkor is így szölt: Minő változás az isteni gondviselés által! Tessék választani, a kettő közül melyiket kövessük.

Módi György, csizmadia mester.

U. I. Deesen is csinálnak testvériséget. Közleblőrl a communityban a gazdasági tanácsos és erdő-inspector 4 fegyvert kértek a kerülok részére a száraz ágat szedgetők szegények ellen. De részint mivel a rendő kijelentette, hogy az ily szárazágat szedgetők semmi erőszakosságot sem követtek el, részint mivel nem tudták megállítani, hogy hátultöltő fegyvert vagy talán éppen golyószórót adjunk-e kezökbe, elejtettük az indítványt; annyival inkább, mert az indítványozó is bevallotta, hogy tulajdonképen nem embert akarnak vele fölvöldözni, hanem csak ijesztani, mint a madarakat szokták a szőlőpásztorok. — Erre aztán meghatároztuk, hogy senkinek sem szabad szárazágot szedgetni, hanem legyen mindenki gazdag s vegyen bükk fát, ha van mivel. Egyébiránt ez is egyenlőség, mert így a lehullott szárazágakat mi sem használjuk s a szegények sem

*) Elég kár.

Szerk.

szedhetik fel. Valjon a ki a kenyér haját a szemétre dobta s a szűkölködőket annak fölszedésétől eltiltja, teljesítette-e a testvériség elvét?

Kedves Zsuzsi néni! A kisdobóvó intézetekről szóló törvényjavaslat be van adva az országgyűlés elébe. Nem tudja, benne van-e, hogy aztán a cultus miniszter nevezzen ki kicsi tanfelügyelőket s kicsi iskola-tanácsokat? Ha benne van, nagyon kérem legyen szives ajánljon valamely állomásra, ő egyenesen a megyei főorvosi állomásra concurreált, remélve, hogy a mint az új ülnökök lassanként belé jönek a a törvénytudományba: úgy ő is a szegény betegekben betanulhatja az orvosi tudományt. Hanem igazán megvallja az a reményem, hogy hát ha ez az organizatio sem tart sokáig s szeretném egy két évi szolgálat című uri állás után egy kis pensiora tenni szert; nem sokra, csak évenként 1.200 vagy 1.500 forint-ra.

Öszinte tisztelője

Módi György.

csizmadia mester.

BELFÖLD.

Deés, 1875. decz. 29.

(Bizottsági gyűlés.)

(Vége.)

Olvasott Torma Károly bizottsági tagnak a folyó évben megejtett árvászéki elnöki közzgymai választások formazserűsége ellen intézett felfelamodására s továbbá azon indítványára, hogy jövőbeni választások alkalmával az üresedésbe jött államásokra pályázat nyitassék, s valamennyi jelentkező közül minden állomásra legalább három egyen kandidálás-sék: a megye közönségéhez intézett belügyministeri leirat, melyszerint a megejtett választások helybenhagyattak, Torma Károly bizottsági tag indítványának tárgyalásra való kitűzése s a tisztai államások üresedésbe jötte alkalmával, a czéblől, hogy pályázni szándékozik a kitűzött tisztai választásokról értesítve legyenek: ezen körülménynek, a bizottsági meghívóba leendő felvétele elrendelgetett, mely belügyministeri leirat — miután Torma Károly az általa tett indítványt — azon okból, mert annak lényegeseb része már a minister ur által törvénytörvényesen megoldott, a gyűlés alkalmával visszavonta: csupán tudásul vétetett.

Azon bizottságnak, mely a „szamosi malom gátak” megvizsgálására, s a szabálytalanul fel-emelt, s a tulajozást akadályozó gátak levágatása végett kiküldve volt, missióját mindaddig közbejött akadályok miatt be nem fejezhetvén, e végbl megfelelő időhaladék engedtelet.

Miután főispán ur ő méltósága, az állam részére szükséges mének bevárlására kiküldött országos bizottságnak is elnöki helyettese volt s e miatt a méntelep helyiségeibe sielni kellett, elnöki székét Pap Ágoston ügyvédjelöltnek tiszteletbeli allegyzóval lett kinevezetése után a megye alispánjának adta át, s a bizottsági tagok harsány éljenie között a gyűlés-termet elhagyta, az elnöki székét pedig Szarvadi Pál megyei alispán foglalta el, s folytatta azt a tanácskozásra kitűzte volt valamennyi ügydarab létargyalásáig.

A Dengelegető Deésig vonuló 6/10 mértékre terjedő államutra meghordott kavicsalmok számbevételére kiküldött megyebizottsági tag Keceli Sándor jelentéséből kitűnő, hogy a vállalkozó az általa kihirdetni kellett kavicsalmok 2/3-ával hátrálékban van, közmunka és közlekedési m. kir. minister ur ő nagyméltósága az iflyéle a közlekedési érdekek hátrányára szolgáló bajoknak sikeres orvoslására felkérőndőnek határozottat.

A hivatali hanyagsággal vádolt kaczkói körjegyző Tunsz Miklós ellen indított fegyelmi ügy az 1871 évi XVIII t. cz. 70-ik §-a alkalmazásával ért véget.

Deés városa 1876-ik évi költségvetési előirányzata, mely csak is az alvárosgazdai fizetése 200 frtról 500 frtra lett felemelésében szenvedett a mult évhez képest változást — helybenhagyott; úgy szintén a város közevési számbevételeiből fedeztetni szokott utca kövezetek lerakásában előirányzott sorrend is csak nem egészen a polgármester tervezeti szerint lett megállapítva, e szerint a „Révutca” a „Boheczel”-féle házgy nyer járdát és kövezetet, a „Véres kut” körüli tér és „Kastély utca” járdával és kövezettel ellátatnak a városi közmunkával, továbbá: az államutak mintájára megkavicsoltatnak és járdákkal ellátatnak a „Révutca” a Roheczel háztól egész végig, az egész „Rosta” és „Timár” utca. Teljes reményben nézünk tehát azon közel jövő elé, melyben Deés városának mostanában meglehetően sáros utcáit teljesen kijavítottaknak láthatandjuk.

Deés városa polgármesterének a mult 1874-ik évben a városi képviselőtestülethez tett évi jelentéséből kitűnő, hogy Roth Pál

polgármester az administratio s a város javának előmozdítása körül a mult 1874-ik évben nagy buzgalmat és tevékenységet fejtett ki, az e tekintetben elismerés jegyzőkönyvileg nyert kifejezést.

A megye alispánjának azon jelentése, hogy e megye területén 1876-ik évi január 19-én Magyar-Láposon kezdetét veendő és február 15-én Bethlenben a fővári járással véget érő ünnepi ünnepi ideje a polgári elnökséggel, helyette, kit különben e tiszt szabályrendeletileg megillet br. Diószegi Géza megyei főjegyző lett, főispán ur ő méltósága által megbízva; úgy azon intézkedése is alispánunknak, melynél, fogva a vendéglőkben és korcsmákban használandó palackok (üvegek), valamint a seres és boros poharak nagyságának s a mérték helyes voltának szabályozása és biztosítása iránt alkotott „szabályrendelet” a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, az ügy sürős voltánál fogva s az ipar- és kereskedelmi kamara 1875. évi november 27-dikén 915. sz. a. felhívása elintézésül saját hatáskörében közzé tette s annak életbe léptetése czéljából minden községnek megküldötte; jóváhagyó tudomásul vétetett.

Árvamegyének az 1874. évi X. t. cz. módosítása, illetőleg megsemmisítése iránt a képviselőházhoz intézett felirata nem pártoltatott, a Nyitra megye és Holdmező-Vásárhely városának a magyar jegybank és külön váltárilet felállítására és a kamatláb megállapítására iránti feliratai nem csak hogy melegen pártoltattak, de hasonló feliratnak a megye részéről a képviselőházhoz leendő intézése elhatározottat.

Udvarhelyszéknek az osztrák-magyar közigazgatási kormány és Románia között kötött kereskedelmi és vámszerződésellen a képviselőházhoz intézett felirata egyszerűleg tudásul vétetett.

Csatán község képviselő testülete és Voith János között a három havi keresmafogagnak hat évre lett haszonbérbeadásra felelt keletkezett bérleti szerződés jóváhagyatott s a központi tisztviselők által kért, 12 havi részletben visszafizetendő egy negyed évi fizetési előleg feltételül megszavaztatott s kiutalásával az alispán megbízott. A kolozsvári tűzoltó egyes alapszabályai közzététele elhatározottat; az erdélyi telekkönyvi igazgatóság felhívása folytán több telekkönyvi jegyzőkönyvek kihirdetettek és végül Borbáth Dániel jeles készültsgű ügyvéd, ügyvédi oklevélszek megye szerte kihirdetése s a kihirdetési záradékkal „való elállatása a jegyzői karra bízott. Borbáth Dániel ügyvéd ur városunkban ügyvédi irodát nyitott a rom. kath. elemi iskola tözsomzsdéságában, özv Bernádné házánál, felhívjuk a birtokosság s minden rendű és rangu perlekedők figyelmét, ezen ifjú, de szorgalmas és tehetős s igen megbízható fiatal ember szak képzettségének igénybe vételére.

Minekutánna a jelen gyűlés tárgyai min kimerítették, elnöklő alispán a jegyzőkönyv hitelesítésére bizottságot nevezett ki s boldo utjévet kívánván, a jelenlevők „éljen”-ei között a gyűlést bezárta s ezzel eloszlottunk.

Az ev. ref. templom körfal felépítésére a templomkörüli épületek kisajátítására alakult consortium a gyűlés befolye után a városnál szintén ülésezett s — miként halljuk — a régi püspöki lak (ó patika) az egyházi szőlő-kisajátításra felelt tanácskozásra január 16-ika körül újabb gyűlést tart. Öhajtanak volna, hogy minden alkalom, mely szerint ez a város szépítésére irányuló építkezésekre kisajátításokra pénz teremtani lehetne, megkezdésük; színműködő társulat, dal-zeneget felhivassanak, hogy a tervezett nemes cölökre szini előadásokat, hangversenyeket; ton boly-bálokat rendezzenek, ez uton hisszük, hogy nemcsak a az evang. reformatus templom Deés város ezen büszkesége, szabadon s a mostan környező roskadozó épületektől meleten fog a szép körfal által díszített az ideg utazónak gyönyörűsége látványt nyújtani.

Erősen hisszük, hogy legkivált ha főispán ur ő méltósága s a műkedvelő társulat igazgatói Torma István és Roth Pál befolyást a társadalom különböző rétegeinél elvényesítik, minden lehetséges lesz. Ha ez az állam a szép nemet megnyerik, különböző jöteknönczélú előadásokból tetemes összegek reményelhetnek.

r. l.

M.-Vásárhely, 1876. jan. 2.

(Marosszék bizottmányi gyűlés. Czáfólat a „Székely Hírlap” közleményére. Blau Gyula hangversenye. Viki színész.)

Tisztelt szerkesztő ur!

A napokban tartotta városunkban Marosszék rendes bizottmányi gyűlést, melyről egy helybeli lapunk az új év óta székely lapra igérkező „Székely Hírlap” egy fölötté téves közlést hoz, melyet az igazság érdekében sine ira et studio — annál inkább helyre ilgazítanom, mert ott némelyek által mondottak, oly szavak említettnek, melyeket az emberek nemcsak nem mondtak: hanem azok ép lenkezőjének adtak kifejezést.

Igy a többek között a miniszterelnöki irat tárgyalására vonatkozólag felemlíti, hogy állandó választmány annak tudomásul vételét ajánlja (eredetileg tiszteletteljes tudomásul vételét ajánlja) azután szóról szóra ezeket írja: „tárgyban először is Bothos Kálmán elvett szót, ki is értelmesen kifejti, hogy valányszor a kormányban változás történt, a hídon az a székekért adta, az állandó választmány csak tudomásul vétetni kívánja, a jelenben azonban, ha a törvényhozó bizottság tagjai az illető határait megsérteni nem akarják, indítványozza, hogy a közgyűlés határozatilag kimondani sziveskedjék, hogy az a miniszterelnöki leiratára bízható szavaz.”

Már elétkintve a stylaris hibáktól, a dolog lényegére vonatkozólag, csak azt jegyzem meg, hogy Bothos Kálmán nem is mondhatta, de nem is mondotta azt, hogy eddig „mindegyik csak tudomásul vétetni ajánlatot” volt a miniszteri beköszöntő leirat, mert ellenkezőleg — s erre hivatkozott is — mindig üdületet fel üdvözlő felirat; azt, hogy „ha a törvényhozó (!) bizottság tagjai” stb. annál kevésbé mondhatta, mert ő — mint volt képviselő — igen jól tudta — s a tudósító ur is megjegyezheti magának — hogy egy szék bizottsága nem tévesztendő össze a törvényhozó testülettel — az országgyűléssel.

A tárgyalás további menetét az igazságának megfelelően közli a tudósító egész a következő passzusig: „Az általános nyomasztó helyzetet még nyomasztóbbá tette Bédly J. főispán azon nyilatkozata, hogy a kormánynak egyelőre nem lehet bizalmat szavazni.” — E passzus a legkiméletesebben szólva, leghöl kapott valótlanúság. Ugyan, hogy is tud télni a tudósító ur, egy főispánról, ki a kormánynak bizalmi embere, ily tapintatlanságot s épen akkor, a midőn a főispán ezt épen nem, hanem ennek épen az ellenkezőjét mondotta; ugyanis — tekintettel a felíratot nem pártolók ellenvetéseire, — megjegyzé, hogy a miniszterelnök beköszöntő leirata a szobába lépő köszöntéshez lévén hasonló, az „adjon istennek” a „fogadj isten” az üdvözlő felírat által való válaszként csakugyan álló volna; a mi később szótlansággal el is fogadtatott.

Ily nagy különbségek levén a történetek s a „Sz. H.” tudósításában foglaltak között, kötelességemnek tartottam az igazság érdekében azt helyreigazítani, a nélkül azonban, hogy a tudósítót, mint a ki a szék ügyeivel még eddigéig ismeretlen, elítélém, ellenkezőleg meg vagyok győződve, hogy nem rossz akaratból, hanem tévedésből történt a hiba, a milyeneknek jövőre egy székely lapban nem szabad előfordulnia.

Ha már benne vagyok a levélírásban, megírom a szerkesztő unak a városi újdonságokat is. Tegnapi Blau Gyula ismert hegőművész tartotta meg hangversenyét a „Transilvania” nagytermében, zsúfolt ház előtt.

Az előadás sikerére s a szép számú közönség egybegyűlésére nem kevés hatással volt azon körülmény, hogy Baruch Hermin kisasszony és Wegler Gyula ur, mint műkedvelők közreműködtek és pedig szép sikerrel. Ugyanez este a színházban is volt előadás, közepes számú közönség jelenlétében. Nyéki színtársulatának van egy néhány jó tagja is, u. m. Beresényiné, Palotainé, Berki Ida, Benedek Lajos, Szabó Gyula, Szép József, a kolozsvári színház volt népszínmű énekes és ha nem tudoznak — a mi ritka dolog — Nyéki és Ruber is jók. Nyéki színtársulatának többi tagja bizony csak nyekereg.

Marosszéki.

Torda, 1875. decz. 28-án.

Tisztelt szerkesztő ur!
(Iskolai ügyek.)

A milyen jól esik hallanunk és látni mindenfelé a tanügy terén annak örvendés mozgalmát, mely nemcsak városokban, hanem minden valamire való faluban felkeltette az iskolák iránti érdeklődést: ép annyira sajnálom, hogy hírneves városunkban ez érdeklődés — mint ezt a polgári iskola ügye eléggé igazolja — a nagy szavak ürességében, felület gondolkodásában, az ügy iránti hidegségben és könnyelműségben rejlik. — Az iskolaszéki elnök ur oly hatalmasan hirdette ország-világnak, hogy ő milyen „minta polgári iskolát” csinál, hogy az embernek „elállott szeme szája.” — Az újságban is megvolt az elnök ur ezért meg jó előre dicsérve. — Mit szólunk most ez ügyhöz, midőn a polgári iskolának hire-pora sincs. — Én úgy hiszem, nincs miért bolygassuk ez ügyet, mert a tisztelt elnök ur, úgy is elég mélyen érzi, hogy mily alaposan kompromitálta magát ez ügygyel, bizonyosan elvesz oka annak, hogy az ősztló fogva még egyetlen iskolaszéki ülést sem kívánt tartani.

Nó de ez különben még nem oly nagy dolog. Iskola nélkül is megélhetünk, sok ember így gondolkozik. — Bizonyítja ezt a t. kereskedelmi társulat is. Látna a t. tár-

sulat, hogy Tordán kezd divatba jöni az iskolai ügyeknek oly könnyelműen való sembe vévése: gondolja, hogy hiszen jobblesz, ha iskoláját ő is beszünteti, úgy is szűk világ van, a pénzt ily hasztalanosságra költeni nem lehet. — Mig egyfelől tisztelem a társulatnak azon tagjait, kik e tekintetben dicséretes kivételt érdemelnek, másfelől — épen mint a társulat egyik tagja, — megbotránkozással nézek azokra, kik szájukon ily nyilatkozatot merésznek kieresztelni.

Egy ily testület, melynek a létfentartása mellett célja a mivelttség terjesztése is, lehetetlennek tartom, hogy maga magát ennyire megelégedje. Most, midőn országsszerte arról van szó, hogy mikép gondoskodjunk a kereskedelmi és ipariskolák felállításáról és a meglevők czélszerűbb átalakításáról: csak nem süjtök mi magunk homlokunkra azt a szégyen foltot, hogy iskoláinkat beszüntessük.

Az igaz, hogy az eddigi rendszer mellett, kevés eredményre juthattunk azzal a heti egy órával, de azt szeretném tudni, hogy ha kívánjuk az eredmény fokozódását, miért nem tudjuk kivinni bár azt, hogy a hosszú téli estéknem vagy egy órát rendezzünk be; így mindjárt az eredmény 2 órával két annyi, 3 órával három annyi. Sőt több lenne a mostanihoz véve, mert a mit az egyik vasárnap tanult a másikig a legtöbb tanuló elfeledi. — De végül hozzá még azt, hogy egy néhány princípális, a helyett hogy az iskolába pontosan küldötte volna tanulóit bár azon az egy vasárnap délután: otthon tartotta, holmi aprólékos dologgal elfoglalva. Hajh! Isteni ügytársak, ha így gondolkozunk és így cselekszünk, akkor ne beszéljünk azt, hogy az intelligens osztályt mi középszük.

Én még a multtal és jelenel ki tudok békülni, de a jövő képtől, ha a dolog csakugyan így indulna, megirtozom! De nem fűzöm tovább a gondolatokat. Én bízom a jobbkat ügyszereketében, s van reményem, hogy vállalva a helyett, hogy iskoláinkat beszüntetnők, utat és módot fogunk találni arra nézve, hogy az kedvezőbb körülmények közé jutva, feladatának hova tovább mind inkább megfeleljen. — Azok, kik képeseknek érzik magokat a társulatba új életet önteni, álljanak elő s tegyenek meg mindent e jó ügy érdekében. Ha a társulat a régi formájában maradva, ezentúl is összedugott kézzel akarja nézni, mind az iskola, mind egyéb ügyeit: akkor szinte nem árt, ha feloszlik, — ha pedig ellenkezőt akar: úgy első dolog a társulatot szervezni, abba életet önteni, hogy ne csak névleg existáljon, hanem álljon elő eredményekkel, melyek hasznára legyenek a társulatnak egy, — mint minden egyes tagjának. — Ez egy nagy felelősség a társulat érdemesebb tagjain, mely elől kitérni nem lehet, míg a közügy terén elismerésre akarnak számítani. Egy kereskedő.

Hirdetmény.

Az 1875-ik év december hó 31-én beváltás végett kisorsolt erdélyi földterhermentesítési kötvényekről.

(Vége)

A kifizetés előtti három utolsó hónap alatt a kisorsolt kötvények a szabadalmazott osztrák nemzeti-bank által Bécsben, a kisorsolás után azonnal a budapesti m. kir. földhiteletintézet által is leszámítatnak (escomptirt) egyuttal tudat adatik, hogy a következő erdélyi földterhermentesítési kötvények tökéletesen korábbi kisorsolások alkalmával kihuzattak és már visszafizethetők váltak, de a pénztárból még ki nem vették és pedig:

Szelvényes kötvények.
50 frtos. 409. 539. 670. 1174. 1252. 1341. 1631. 1679. 3622. 4013. 4238. 4288. 4397. 4848. 4877. 5183. 5506. 5410. 5463. 5751. 5964. 6418. 6466. 6604. 6784. 7083. 7432. 7486. 7683. 9077. 9113. 9129. 9258. 9359. 9392. 9426. 10213. 10228. 10352. 10586. 10591. 10851. 11257. 11425. 11582. 12356. 12598. 13166. 13218. 13348. 13732. 13828. 14183. 14301. 15571. 16409. 17478. 18278. 18584. 18599. 19756. 19765. számmal.

100 frtos 109. 135. 146. 173. 199. 469. 646. 677. 790. 900. 943. 967. 1129. 1172. 1433. 1575. 1652. 1748. 1803. 2097. 2288. 2557. 2661. 2711. 2955. 3132. 3474. 3583. 3389. 3956. 4267. 4748. 4765. 5113. 5123. 5200. 5226. 5486. 5585. 5747. 5943. 5988. 5924. 6015. 6198. 6446. 6456. 6587. 6940. 7060. 7212. 7236. 7287. 7491. 7621. 7807. 7881. 7907. 8056. 9065. 9320. 9806. 10074. 10193. 10269. 10356. 10375. 10479. 10598. 10763. 11101. 11113. 11168. 11953. 12048. 12157. 12185. 12325. 12400. 12675. 12799. 12868. 13406. 13667. 18764. 13995. 14899. 14942. 15258. 15337. 15720. 15783. 16057. 16243. 16380. 16381. 16677. 17251. 17548. 18136. 18490. 18508. 18622. 18803. 19623. 19697. 19730. 20346. 20646. 20661. 20855. 21114. 21179. 21399. 21466. 21477. 21551. 21705. 21718. 21784. 21873. 21915. 22184. 22665. 22675. 22681. 22886. 22906. 23027. 23168. 23253. 23415. 23477. 23493. 24051.

24195. 24392. 24599. 24656. 24950. 25489. 25516. 25561. 25971. 25113. 26126. 26163. 26224. 26232. 26397. 26519. 26535. 26610. 26920. 27178. 27642. 27991. 28819. 28148. 28242. 28294. 28397. 28458. 29363. 29511. 29606. 29641. 29805. 29983. 29991. 30234. 30319. 30323. 30518. 30527. 30697. 30928. 31000. 31104. 31155. 31213. 31320. 31367. 31391. 31395. 31654. 31845. 31919. 32087. 32242. 32296. 32495. 31683. 32587. 33449. 33536. 34092. 34459. 34586. 34730. 34763. 35537. 35928. 36829. 36864. 37918. 38111. 38193. 38850. 38999. 39047. 39397. 39605. 40170. 43113. 43516. 43567. 43594. 43730. 44548. 54954. 46066. 46087. 46197. 46888. 47130. 47263. 47981. 48761. 48918. 49039. 49410. 51924. 52753. 53117. 53655. 53763. 53956. 54022. 54926. 55870. 55871. 56194. 57871. 58303. 58747. 59413. 59638. 60025. 60043. 60222. 60688. 60871. 61067. 61236. 61267. 61551. 61677. 61858. 61965. 62004. 62065. 62155. 62353. 62495. 63178. számmal.

500 frtos. 269. 411. 424. 1484. 1661. 1760. 2404. 2474. 2711. 3109. 3247. 3369. 3808. 4013. 4370. 4380. 4832. 5171. 5203. 5653. 6259. 6767. 7129. 7888. 8109. 8429. 8528. 8560. 8652. 8859. 9238. 9330. 9352. számmal.

1000 frtos. 93. 440. 462. 815. 1198. 1208. 1278. 1346. 1759. 1868. 2074. 2594. 2666. 2758. 2975. 3359. 3410. 3700. 3827. 3874. 4441. 4932. 5041. 5114. 6230. 6531. 6657. 6964. 7188. 7339. 7522. 7660. 7665. 7895. 7916. 8091. 8405. 8681. 8731. 9093. 9215. 9304. 9453. 9726. 9765. 9888. 10093. 10322. 10758. 10801. 11099. 11383. 11836. 11870. 11921. 12335—500 frtnyi részlettel 12629. 12761. 13628. 13658. 14127. 14588. 15913. 15996. 16251. 18663. 19000. 19578. 19601. 20340. 20525. 21738. 21805. 22072. 22421. 22688 számmal.

5000 frtos. 43. 1079. 1705 számmal.

10000 frtos. 506. 594. 981. 1000—2350 frtnyi részlettel. 1067—8600 frtnyi részlettel.

1538—7500 frtnyi részlettel számmal.

A betűs kötvények.

Egy darab 2080. frtos 26 számmal.

„ „ 740. „ 693 „ „ 2310. „ 1984. „ „ 100. „ 1990. „

Egy darab 100 frtos 2402 számmal.

„ „ 200 „ 2879 „ „ 200 „ 3078 „

Ezen kötvények tulajdonosai figyelmeztetnek, hogy a lejáratú naptól kezdve, azaz a kisorsolási naptól számítva, hat hónap mulva a kamat élvezeti jog megszűnik, hogy hamindazonáltal ezen kötvények szelvényei a szabadalmazott bécsi nemzeti-tőzsde vagy pedig valamely tartományi gyűjtemény által beváltatnának, az így felvett összeletek a tőkéből le fognak vonatni.

Az erdélyi földterhermentesítési pénzalap m. kir. igazgatóságától.
Budapest, 1875. decz. hó 31-ik napján.

Nemzeti színház.

(Egy szegény ifjú története. — Budavár bevétel 1849-ben. — A rab vagy a hamis váltó. készítő. — A kártyavetőnő.)

Ime, a kolozsvári színház négy napos műsora. Valóban épületes műsor, tele jelentőséggel, melyből a ki akarja, sokat olvashat ki.

Az „Egy szegény ifjú történetében”, a francia sentimentalismus e hatásos alkotásában, a mult pénteken, — tehát épen Szilveszter-estéjén, — Szacsvai Imre ismét egy nagyobb — s hozzá tehetjük, nem épen nehezebb — és nagyon hálás szereppel küzdött meg. S küzdelmének volt sikere, de nem igen nagy eredménye: a csaknem üres házban legsikerültebb jeleneteire is alig hangzott fel egy kis gyenge taps.

A pénteki előadás többi szerepvivői között első hely illeti meg Mátrai „Laroque”-ját, mely legmesteribb alakításai közé tartozik. D. Boér Emmának Margit régi szép és hálás szerepe, melyet mindig — s így ezúttal is — teljes hatással, gondosan s telve az érzelem igaz hangjaival szokott exequálni.

Szombaton az újvet egy silány férczel-ménnyel: „Budavár bevétel 1849-ben” czi mű színművel látta jónak az igazgatóság megnyitni; Vachott Imre ez üres férczelművének ma mártírbírásemmi színpadi jogosultsága nincs. — legalább téli színházban nincs; — sem alkal. mi jelentőséggel nem bír. Maga az előadás is méltó volt a darabhoz: silány a boszantásig. Még Mátrai Pummer Jeremiása mulattatta, úgy a hogy, az ünnepnap közönséget, mely az újvet nagyon jól kezdte meg, a mennyiben csak nem egészen megtöltte a színházat; s aztán folyvást küzdött a kellemes illatu lőpor-füsttel, mely gazdag és vastag gomolyokban igyekezett mindenkit kisorítani ülőhelyéből.

Különbön a szagló érzékekre annyira kellemes előadást egy csinos allegorai képlet előzte meg, melyet újvi üdvözlőt Fejérvári előlében ügyes keze rendezett.

Vasárnap Szigligetnek egyik színművői bűne: „A rab vagy a hamis váltó készítő” került színre, mely időnkint megjelen kísérteti az előhaladt józólást. Darab és előadás egyenlő magaslato állottak a szombatival.

A négy napos műsorozat méltó befejezését nyújtotta aztán végre tegnap (hétfő, jan. 3-án) „A kártyavetőnő”, Séjourn Victornak ez a természetlen érzelmekkel és romantikus valószínűlésségekkel telegyűrt s előjátékkal felhígított drámája, melyet Feleki Miklós fordított le; ámbár okosabb dolgot is mívelhetett volna azalatt, míg rajta dolgozott.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapest, január 4. 10. ó. 35. p. d. e.

Érkezett, január 4. 12. ó. 2 p. d. e.

Az osztrák kormány 4 tagja megérkezett a meglátogatva a kereskedelmi minisztert s a kormányelnököket, kinél tegnap déln 5 óráig tartó tanácskozás folyt.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jan. 3. 1876.

— **Új vi tisztelet** Deák Ferencz-nél. A szabadelvű párt tagjai Gorove István elnök vezetés alatt szombaton reggel 9 órakor tisztelegtek Deák Ferencz-nél. A nagy hazafi nem hagyhatván el háló szobáját, többen a szalonban maradtak. Deák ilye fogadta barátait; többször s barátságosan nevetett, s midőn Gorove mélyen érő szavakban fejezte ki a szabadelvű pártnak s az egész nemzetnek szeretetét és tiszteletét s könnyek között reszkető hangon kérte a mindenható áldást, hogy a nemzet ősz vezére ujalag meggyógyuljon, Deák kezét szívére tette s a következő mély érzelmű szavakat mondá, „Jól tudjátok, hogy én titeket szívből szeretlek. Isten áldása legyen rajtatok!” Erre a képviselők lassanként eltávoztak. Mint tudósítónk írja, nagy hazánk fia anyira gyenge hogy karosszékből se tudott felemelkedni.

— **Az erdélyi pincozeegyietnek** a budapesti borvásár alkalmával bemutatott borairól így ír a „Pester Lloyd” gazdasági melléklapja: az egyetnek kiválóan finom és erdélyi fajborai tűntek ki, a riesling borai a legjobb eredeti rajnai borokkal versenyeznek, az 1827-iki herepei, 1862-iki küküllőmegeyi, 1866-iki som, 1872-iki muskotály és riesling, 1872-iki vegyes veres borai, az 1872-iki carenet és 1872-iki oportó bármely fejedelmi asztalnak is díszére válnék.

— **Drótos pör.** A helybeli járásbíró-ságnál foly s tárgya egy kis öklöződés, minek folytán a felperes tót, állítólag hangjában szenvedett. A drótos sokat követel hangja megromlásáért, mert — ugymond — nemcsak az énekesnek, hanem a drótosnak is hangjában van keresete.

— **Axente.** A román népbujtató megválasztása már is megtermi fanyar gyümölcsöt. A méltó felháborodás folytán, mely e választás miatt a magyar hírlapirodalomban keletkezett, a brassói „Gaz. Tr.”, melyet egy r. k. főgymnáziumi tanár (!) szerkeszt, olyan kifakadásokra vetemedik, melyek minden jó magyarban megszécsbe hoznák a vért. Nem idézzük e lap saját szavait, melyekből maga elirítozhatna, hanem lényegében itt kivonatoljuk „Axente” feliratú vezércikkét. Nevezett lap első sorban csodálkozik azon, hogy Axente Severuval azon esetben, ha a képviselői mandátumot elfogadná, egy képviselő se ülne egy padban, azon férfival, kit a vizsgálatok ártatlannak nyilatkoztattak, kit két uralkodó érdemjellel látott el, kit hivatalnoknak alkalmaztak, s később mint ilyent nyugalmaztak. Ha ez áll, akkor azt hiszi, hogy az oláhoknak se kellene egy padban ülni az 1848/9-iki gyujtatókkal.

Berezcey László 1848 nov. havában égette Sz. Régen városát. Sombori, Dorschner, Dobay, Donáth, Betzmann, Lázár Dénes mind legették az oláh falvakat, s gyilkoltattak, br. Apór György 26 oláhöt öletett le. Teleki Sándor és Katona Deéstől N.-Somkutig mindent elpusztítottak. Beőthi Eugén bejövetele után egy oláhoknak se volt többé biztos az élete. A végrehajtott nyomozatok folytán, melyek 1850 ag. 28-án a „Wiener Zeitung”-ban közöltettek is 4834 oláh öletett le, nem számítva ide azokat, kik kezökben fegyverrel pusztultak el. A zsarnokok közül egy nehányat felmilit: Jenei József a hiéna 34-et öletett le, Alsó Sándor 12-öt, Szarvadi 25-öt, Magyarai Pál Tordamegyében 8-at, gr. Haller Ferencz 54-et, Zeyk Antal Alvinczen 8-at, Zudor Ferencz a ruthen renegát Borbeken 21-et, Bocskai 17-et, Fogarasi Antal a k. fehérvári tigris oláh vérben fűrdött s 62-öt öletett le. Ezekben kívül még fölemlíti Molnár Pált, Katona Ábrahámot, br. Kemény Farkast, Miklós Istvánt, Dobolyi Bálintot, Ribiczeit, Potyót, Kemény Istvánt, Kólosi Jánost, Lázár Albertet, Csutakot, Szilágyi Jánost, Kis Samut, Bartha Ferenczet, Hegedűs Samut, Fűrész Antal, Kászoni Samut.

Közlí hercege Windischgrätznek 1848 decz. 29-ről kelt iratát, melyben megrendeli, hogy Kossuth Lajost az egész honvédelmi bizottságot, s a kormány biztosokat be kell fogni. Forradalmak alkalmával ez mindig így volt. Ki égette le N.-Eneyedet, nem tudja, de az okot a miért legett, azt jól tudja. Arról azonban kezesedik, hogy ha a magyar Nerokat egy sorba állítjuk, s velők szembe párhuzamosan az oláh Nerokat, ez utóbbiaknak sora összehasonlíthatlanul rövidebb lesz. — Így a Gazetta czikke, melytől a legmélyebb utálattal és megvetéssel fordulunk el s csak azt sajnáljuk, hogy hazánk területén van még ember, ki nem tud különbséget tenni egy ezredéves állam fenállásának oltalmazói és az ellene fellázadók között.

— **A vadász társaság** által tervezett hajtvadászat el van halasztva a nagy hideg miatt, hanem febr. 1-ig meg fogják tartani.

— **Egy farkast** sebzettek meg közlebről a kolozsvári határon. A sebzett állat Kajántól felé vette útját.

— **Priele Cornelia** tavasszal Kolozsvárról fog vendégzerepelni. Vendégzereplési ciklusát áprilisban kezdi meg, s mindössze nyolc órással fog fellépni legkedveltebb szerepeiben. Kolozsvárról Marosvásárhelyre megy.

— **Priele Corneliát** mármaroszi tisztelői pompás albummal lepték meg. Az album első lapján a művész marmaroszi születőházának sikerült rajza, s a többi lapon az album ajándékozójának arcképe van. Az albumot Szahó Aurél mármaroszi ügyvéd és Szépfaludi Ferencz a „T. Lapok”, munkatársa nyújtotta át Priele Corneliának.

— **A magyar** keleti vasút kérdésének megoldására czélzó tanácskozások tudvalevőleg jövő hóra halasztattak. Az ügyről egyebiránt a „N. Fr. Presse”-nek Budapestről állítólag hítelek forrásból azt jelentik, hogy a sokat emlegetett miniszteri bizottság javaslatai a felhivatalos czáfolatok daczára mégis abból állanak, hogy a részvények 3 darab, 600 frt névértékű részvényért 1 db 200 frtos államkötvény adassék, vagyis 20 frt kamat helyett 14 frt. Az igazgatótanáchoz közel álló körökben azt állítják, hogy e javaslatot a miniszteri bizottság egyenesen a kormány nevében tette a társulatnak s hogy a dolog mégis tovább húzódik, ez csak azt mutatja, hogy a kormány még egyszer meg akarja fontolni a megoldás e módját. Kormánykörökben ellenben határozottan állítják, hogy a fentebbi indítványt csupán a miniszteri bizottság tette, a kormány azonban még annál kevésbé határozhatott, mert az illető két szakminiszter még át sem vizsgálta a bizottság munkálatát.

— **Köszönet nyilvánítás.** Tekintetes Zsigmond Elek ur a kolozsvári önkéntes tüzoltó-egyletnél 25 frtot ajándékozván, ez adományért köszönetünket nyilvánítjuk. Kolozsvárt, 1876. jan. 4. Kőszegvári főp. Móricz, segédtsiz.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Bérlet 8-ik szám.

Kolozsvárt, szerdán, jan. 5-én 1876.

először:

Clarisse.

A budapesti nemzeti színház által 100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti dráma 5 felv. írta: Almási Tihomér.

Felolós szerkesztő: Békésy Karoly.

A közönség köréből.*

Köszönetnyilvánítás a marosvásárhelyi rom. kath. nagy gymnasium tanári testületéhez.

Mélyen tisztelt tekintetes tanári testület!

A mélyen tisztelt tanári testületnek idei november 22-dikéről keltezett de csakis hatnyatló december hó 22-dikén s így egy egész hónappal későbbben kezemhez jutott nyugdíjaztatásom következtében hoztam intézett üdvözlő irat, megvaló, záporoként hulló örömkönyvespeket csalt ki szemeimből, mert nagyon örvendtem azon, hogy a már meghajlott öreg embernek is találtnak még jól kívánó ördömében részt vevő barátjai egyfelől, de másfelől nagyon nevelte örömmel annak édes emléke is, hogy egykor én is a marosvásárhelyi tanári testületnek tagja s azon öltömet elfelejtetlen kedves városnak — mint tanár — polgárai voltam s azért is ez reám nézt akkor öröm s meglepetés vála, hogy én azt mint fél évszázad lefolyta alatt a tanári terhes pályán az iskolai porban már összetört s magával szinte lehetetlen agastyán soha, de soha méltólag meghálalni képes nem vagyok; mindazáltal fogadják el a mélyen tisztelt tekintetes tanári testület igénytelen személyemről való megemlékezésért keletben soha el nem hamvadó szíves hála-köszönetet. Isten a tisztelt tanári testület minden tagját hosszú boldog időkhöz töltsse! hogy így az enyéméhez hasonló örömben, de sokkal magasabb elismerésben egykor mindnyájan részesülhessenek! ezt én szívem mélyből kívánom, és szívem mélyéből kívánok rendről rendre mindnyájuknak örvendtes boldog újvet, a ki magamat nek barátságokba és jó emlékekbe is tisztelettel ajánlván, hasonló őszinte tisztelettel maradtam.

A mélyen tisztelt tekintetes tanári testületnek.

(3-3)

A m. kir. mérnöki hivatal.

(25-30)

wally - Kolozs

János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda b

Ára füzve 40 kr

becses névnap ajándékul.

Tartalom:

- Ára 20 kr. előre beküldendő 22 kr-ét
bérmentesen küldetik meg.**

(3-3)

Iskola Alapítvány - Kolozsv